

RIIGIKOHUS

Avaldatud veebilehel *Riigikohus* (<https://www.riigikohus.ee>)

Avaleht > Riigikohus: välismaalasel on õigus viisavabalt Eestis viibimise lõpetamist kohtus vaidlustada

---

Riigikohus: välismaalasel on õigus viisavabalt Eestis viibimise lõpetamist kohtus vaidlustada

20. aprill 2021

Riigikohus tunnistas põhiseadusevastaseks ja kehtetuks välismaalaste seaduse sätteid, mis ei võimaldanud kohtus vaidlustada viisavabalt Eestisse saabunud Ukraina hooajatöölise riigis viibimise ennetähtaegset lõpetamist.

Riigikohtusse jõudnud vaidlus puudutas kaht mullu suvel Eestisse hooajatöödele sõitnud Ukraina kodanikku. Politsei- ja Piirivalveamet (PPA) lõpetas töötajate viisavaba Eestis viibimise ennetähtaegselt, sest väidetavalt eirasid nad pärast riiki sisenemist isolatsiooninõudeid.

Seepeale esitasid töötajad ja nende tööandjad halduskohtusse kaebuse, kus paluti PPA otsus tühistada. Muu hulgas viidati sellele, et töötajatelt võetud Covid-19 proovide tulemused olid negatiivsed.

Halduskohus tagastas kaebuse, sest välismaalaste seadus ei anna kirjeldatud olukorras kohtusse pöördumiseks õigust. Seetõttu jäi rahuldamata ka töötajate esialgse õiguskaitse taotlus ja nad pidid riigist lahkuma.

Ringkonnakohtus seevastu rahuldab kaebajate määruskaebuse. Kohus leidis nimelt, et välismaalaste seaduses sätestatud kaebeõiguse piirang on põhiseadusevastane, ning pöördus seaduse põhiseaduspärasuse kontrolliks Riigikohtu poole.

Kohtusse pöördumise täielik välistamine on põhiseadusevastane

Oma tänase otsusega tunnistas Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegium vaidlusalused välismaalaste seaduse sätteid põhiseadusevastaseks ja kehtetuks, sest igal ajal on õigus pöörduda oma õiguste ja vabaduste kaitseks kohtusse. Õigus pöörduda Eestis kohtusse on ka riigis viibivatel välismaalastel.

Kolleegium nentis, et Ukraina ja veel mitmekümne riigi kodanikud võivad lähtudes Euroopa Liidu määrusest viibida EL-i maades poole aasta jooksul viisavabalt kuni 90 päeva. Seega tuleneb nende õigus viisavabalt Eestisse siseneda ja siin viibida EL-i õigusest.

Kuna välismaalased viibisid Eestis hooajatööde tegemise eesmärgil ja tööandjad olid teinud nende Eestisse saabumiseks pingutusi, riivas töötajate riigis viibimise ennetähtaegne lõpetamine Riigikohtu hinnangul konkreetse juhtumi eripärasid arvestades ka tööandjate ettevõtlusvabadust. Ilma tööjõuta polnud ettevõtjail võimalik sõlmitud kokkuleppeid täita ega vajalikke töid teha.

PPA otsus lõpetada hooajatöötajate Eestis viibimine riivas kolleegiumi hinnangul töötajate ja tööandjate õigusi intensiivselt, mistõttu peab olema võimalik kontrollida selle õiguspärasust ka kohtus.

Riigikohus märkis, et kohtusse pöördumise õiguse täielik välistamine on niivõrd tõsine põhiõiguste riive, et seda pole võimalik põhjendada üksnes riigi raha kokkuhoiu vajadusega. Avaliku korra ja julgeoleku tagamiseks pole see piirang vajalik, sest välismaalane ei pea kohtumenetluse ajaks tingimata Eestisse jääma. Võimalik on näiteks kirjalik menetlus, samuti saab kaebaja istungil osaleda virtuaalselt või esindaja vahendusel. Seetõttu on piirang ebaproportsionaalne ja põhiseadusega vastuolus.

Põhiseaduslikkuse järelevalve on võimalik ka EL-i õiguse kohaldamisel

Riigikohus nentis, et viisavabadus kuulub EL-i ja liikmesriikide jagatud pädevusse. Viisavaba viibimisõigus tuleneb küll EL-i määrusest, kuid EL-i õigusaktides pole seda puudutavate vaidluste lahendamise reegleid sätestatud. Kolleegium selgitas, et kui EL-i liikmesriigi tegevus pole täiel määral reguleeritud liidu õigusega, siis on riigi kohtutel võimalik kohaldada riigisiseseid standardeid tingimusel, et see ei kahjusta EL-i põhiõiguste hartas ette nähtud kaitse taset ega riiva liidu õiguse ülimuslikkust, ühtsust ja tõhusust. Kaebajate kohtukaebeõiguse kontrollimine Eesti põhiseaduse alusel ei sea Riigikohtu hinnangul ohtu eelkirjeldatud EL-i õiguse põhimõtteid.

Riigikohtu lahendigasaab tutvuda siin[1].

Arno Pöder
pressiesindaja
Riigikohus
55 637 043

Allikas URL: <https://www.riigikohus.ee/et/uudiste-arhiiv/riigikohus-valismaalasel-oigus-viisavabalt-eestis-viibimise-lopetamist-kohtus>

Lingid

[1] <https://www.riigikohus.ee/et/lahendid/?asjaNr=5-20-10/13>